

**ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ КАНАДИ**

2005 р., Н.В. Мукан

*викладач кафедри іноземних мов
Інституту гуманітарних і соціальних наук
Національного університету „Львівська політехніка”*

Системі освіти Канади ХХ століття притаманні численні трансформації, що мали на меті творення знань про закономірності розвитку суспільства та економіки на науковій основі. Ці зміни відзначаються принципами звітності, високої якості освіти, її доступності, мобільності і відповідності потребам та вимогам студентів. „Канада продовжує консолідувати зміни для розбудови суспільства, в якому всі, без винятку та за бажанням, зможуть стати освіченими, і, досягаючи цілей особистого та професійного розвитку, будуть брати участь в соціально-економічному процвітанні провінції та Канади в цілому” [1, 69].

Актуальність дослідження зумовлена сучасними змінами парадигм суспільного розвитку, новизною особистісних та соціальних вимог до системи професійної підготовки. Значення особистісного потенціалу майбутнього спеціаліста в суспільному виробництві визначається випереджувочим розвитком людини в порівнянні з технологічною основою виробництва. Такий підхід обґрунтовує поглиблене вивчення значення інформаційно-комунікаційних технологій в професійній підготовці майбутніх спеціалістів.

Недостатнє вивчення зарубіжного досвіду суперечить об'єктивній необхідності освітньої практики. З урахуванням цього протиріччя було зроблено вибір теми нашого дослідження, проблема якого сформульована так: які зміни в професійній підготовці майбутніх спеціалістів спричинені швидким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій та глобалізацією суспільства. Метою дослідження є вирішення цієї проблеми. Автором поставлені такі завдання:

- визначити категорії ефективності впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес;
- визначити роль професорсько-викладацького складу в процесі впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в процес професійної підготовки фахівців.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні, що інтенсифікація наукових розробок, вивчення передового позитивного досвіду світової освіти та історії її розвитку сприятиме розвитку науки про освіту в Україні та матиме практичне застосування в процесі реформування системи професійної освіти нашої країни.

Немає потреби говорити про можливості комп'ютера. Очевидно, що введення комп'ютерних засобів не повинно нагадувати просту надбудову в традиційну систему професійної освіти. Необхідно зламати затверділі форми, переглянути традиції. Бездумне застосування комп'ютерів тільки підсилить тенденцію до формалізації процесу навчання, яка перешкоджає істинному засвоєнню основ наук через абсолютизацію узагальнень в свідомості особистості та їх відриву від реальності. Вихід необхідно шукати в принципово новому конструюванні змісту та організації навчально-програмного матеріалу, педагогічної діяльності вчителя та навчальної роботи студента. Маємо на увазі використання можливостей комп'ютера в моделюванні чуттєво-предметного світу, логіки дослідницької та навчальної діяльності.

Серія статей „Від твердого диска до програмного забезпечення: стаття, комп'ютери, відмінності” пропонує міждисциплінарний погляд на важливість вивчення комп'ютера [2]. Автори вивчають цю проблему з перспективи медичного та інтелектуального розвитку, який підсвідомо розуміється та стикається із суспільними поглядами на стаття. Результатом є спеціальний погляд, який фокусує свою увагу на застосуванні технології та шляхах уникнення статевої нерівноправності в суспільстві.

Необхідно враховувати те, що використання комп'ютерної техніки з навчальною метою може привести до негативних наслідків. Потрібно уникати захоплення комп'ютером без усвідомлення чітких меж його застосування по відношенню до розвитку особистості, мислення, свідомості, а в цілому до розвитку загальнолюдської культури.

Що стосується ефективності інтеграції комп'ютерів у навчальний процес, можемо говорити про дві категорії:

- підвищення успішності з окремих предметів, тобто забезпечення орієнтованого на результат підходу. В даному випадку комп'ютери пов'язані з діючими академічними програмами та мають на меті полегшити, прискорити, вдосконалити процес навчання;
- розвиток загальних когнітивних здібностей: вирішувати завдання, самостійно осмислювати ситуацію, володіти комунікативними навичками (збір, аналіз, синтез інформації).

Завдання, яке стоїть перед університетами Канади, полягає в підготовці спеціалістів, готових до праці в III тисячолітті, в сприянні процесу розвитку та

інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у професійну освіту. Прикладом та джерелом інновацій повинні виступати викладачі університетів. Дослідження підтверджують, що вивчення та освоєння інформаційно-комунікаційних технологій не є процесом, тотожним використанню цих засобів на практиці. Тобто, мізерні вміння викладачів не дозволяють інтегрування цих знань у професійну діяльність. Донедавна освіта займалася здобуванням знань про технології, а не набуттям вмінь для їх використання на практиці, як частини навчального досвіду. Вважаємо, що використання інформаційно-комунікаційних технологій є необхідним не тільки для праці в класі, але й як інструментарій заохочення використання навчальних стратегій – частини епістемології конструктивного типу. Для забезпечення кращої підготовки майбутніх спеціалістів особлива вага в професійній освіті Канади надається поєднанню теорії та практики. Одна чи дві дисципліни, що вивчають можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій є необхідними, але недостатніми. Набуття практичних вмінь та знань є комплексним процесом і тому вимагає переосмислення навчальної програми професійної освіти в цілому. Іншими словами, інформаційно-комунікаційні технології повинні бути не окремими предметами в навчальній програмі, а широко використовуватись у викладанні всіх дисциплін. Це в свою чергу вимагає від професорсько-викладацького складу набуття вмінь та навичок використання інформаційно-комунікаційних технологій у власній педагогічній практиці для забезпечення ефективності навчання студентів.

У своїй праці автор Дж. Шумберт аналізує аспекти навчального середовища, що мають позитивний вплив на вивчення комп'ютерних наук та здобуття вмінь і навичок у користуванні комп'ютером. Побутує думка, що особи чоловічої статі легше опановують інноваційні технології. Дослідник наводить факти, які свідчать про більш активне використання комп'ютерів за межами професійної діяльності особами чоловічої статі, ніж жіночої. Щодо навчального середовища, то інтенсивність використання комп'ютерів залежить, на думку автора, від викладача та завдань, які ставляться перед студентами.

У західних країнах минулі 10 років характеризуються посиленою увагою до важливості технологічної освіти студентів. Вимоги щодо студентів допомагають детермінувати навички та вміння викладачів і їх освітянські потреби. Окрім знань про використання ресурсів Інтернету, викладачу необхідно продумати організацію аудиторії в залежності від доступних ресурсів, планування, розвиток та оцінювання телекомунікаційних проєктів, їх обговорення з громадськістю, співпрацю з колегами. При наявності затверджених програм міністерством освіти викладачу надається свобода

творчості. В університеті Йорк всі студенти мають доступ до конференційної комп'ютерної системи, яку вони екстенсивно використовують для дискусій під час практики. Такі обговорення дають можливість редагувати навчальні програми. Окрім того, майбутні професіонали мають можливість ознайомлюватись із роботою комп'ютерів ще під час навчання, а пізніше використовувати свій досвід у фаховій діяльності. Такі практичні навчання є початковим етапом професійного розвитку молодого та досвідченого фахівця разом із професорсько-викладацьким складом. В Канаді існує велика кількість підготовчих програм щодо професійного використання інформаційних та телекомунікаційних технологій в професійній діяльності.

Навчальна програма провінції Альберта розрізняє кілька царин навчання, пов'язаного з інформаційно-комунікаційними технологіями (далі ІКТ): основні операції, знання та концепції, процеси, що мають на меті виконання роботи за допомогою інструментарію комп'ютерних програм; дослідження, прийняття рішень та розв'язання проблем.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що більшість академічних програм акцентують увагу на:

- освоєнні основних концепцій, словника та техніки ІКТ;
- використанні ІКТ для реалізації завдань, прийняття рішень та розв'язання проблем.

Професійна підготовка за допомогою ІКТ повинна базуватись на матеріалі, який засвоюють студенти. Тому необхідно проаналізувати вміння та навички, що їх розвивають у процесі навчання, а потім різноманітні потреби викладачів.

Основна увага науковців та дослідників прикута до процесу реформування професійної освіти впродовж останньої декади ХХ століття та основних проблем, що його супроводжують. Це реалізація та управління реформами; взаємозв'язок між теорією та практикою; переосмислення поняття „практика”; усвідомлення ролі професорсько-викладацького складу в професійній освіті; вдосконалення моделі освіти, що базується на системному зв'язку дисциплін; вивчення питання професійної компетентності; застосування інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності та набуття основних технологічних знань, навичок і вмінь.

Усвідомлюючи всю важливість завдання університетами Канади розглядається проблема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій як пріоритетної, беручи до уваги розвиток технологій в цій країні. Вже кілька років спостерігається зміна ставлення до знань та інформації у зв'язку з поширенням цифрового світу Інтернету та електронного навчання. Багато науковців та педагогів погоджуються з думкою, що навчання за

допомогою технології є найбільш динамічним та найпопулярнішим сектором у світі.

Потенційні вигоди технологій використовуються, оскільки викладачі усвідомлюють культурний, соціологічний, педагогічний та дидактичний аспекти, що необхідні для сприйняття майбутнього іміджу навчального закладу, споживачів його послуг та програм. Основне завдання, з яким стикаються факультети освіти, полягає в досягненні рівноваги між дотриманням деяких традиційних аспектів, які широко використовувались у професійній підготовці століттями, та використанням нових можливостей, що є представлені інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ). Згідно з концепцією підготовки майбутніх спеціалістів, університети стимулюють застосування ІКТ. Відкриваються нові перспективи функціонування в підготовці та неперервній освіті, що дозволяє наблизити їх до реальних потреб учасників процесу навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Василюк А., Пахоцінський Р., Яковець Н.* Сучасні освітні системи: Навч. посіб. – Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2002. – 139 с.
2. *From hard drive to software: gender, computers, and difference // Signs.* – Autumn, 1990. – № 16(1).
3. *Goodlad J. I.* Studying the education of educators: Values-driven inquiry. *Phi Delta Kappan.* – October, 1988. – № 70(2). – P. 104-111.
4. *Sanders D. P. & Mc Cutcheon G.* The development of practical theories of teaching//*Journal of Curriculum & Supervision.* – Fall, 1986. – № 2(1). – P. 56-67.